

ET VE BALIK PAZARI

DERS NOTLARI VE GÖRSELLER
SADECE EĞİTİM AMAÇLI
KULLANILMIŞTIR
Doç. Dr. Davut KAPLAN

-Makellon (y) *macellum* (l) (*macella*) bir et pazarı (açrşı) idi.

*fakat zamanla bu terim balık hali ve satış tezgahlarındaki erzaklar için de kullanılmaya başlandı.

-Zamanla *fora* /(*forum*) ile örtüşen bir işleve sahip oldu.

-En yaygın *macellum* düzenlemesi *foruma* yakın olmasıydı. Ve bütün Pazar ürünleri için etrafı portiklerle çevrili açık bir alandı.

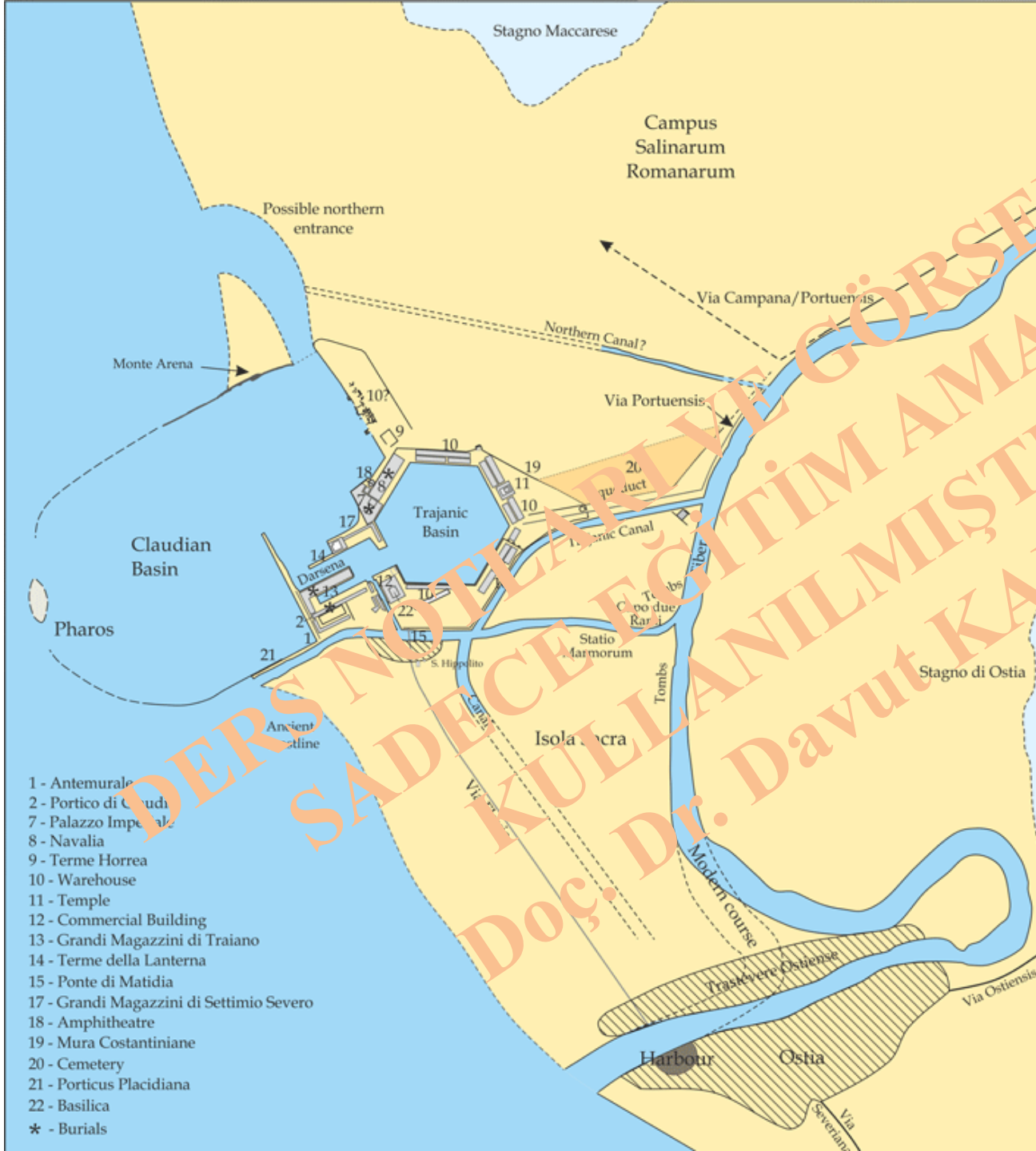
-Genelde *foruma* yakın inşa edilirdi.

-Bu gibi Pazar binalarının en görkemli örneği Roma'daki *Forum Pazarı*'dır (içinde 150 dükkan yer almaktaydı).

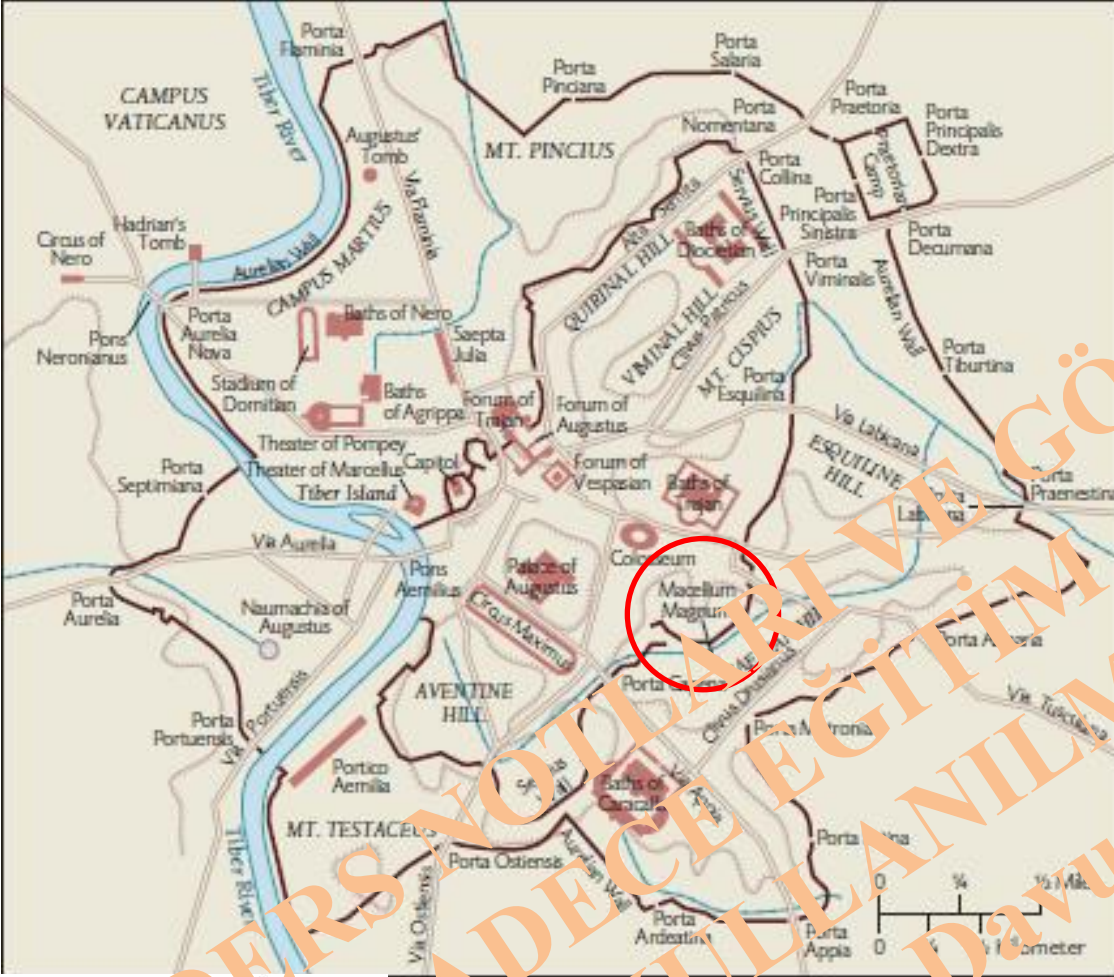
-Kuzey eyaletlerde *macelluma* neredeyse hiç rastlanmaz.

-MÖ.2.ve 1.yy'larda *Macellum*lar inşa edilmeye başlandı.

***Macellum'da çalışanlar '*macellati*' olarak anılırdı.

Roma kenti Ostia Limanı

-**Roma** kenti macelleramları:

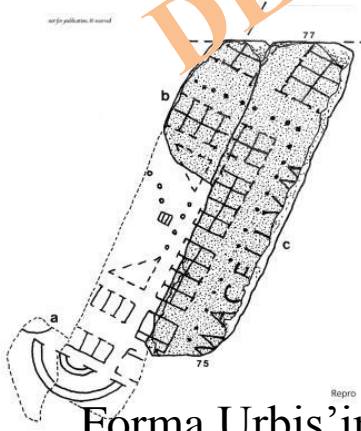
-En eski Pazar yeri (nundunum) Hellenistik döneme tarihlidir.

-Bu Pazar ünlü ve yüksek memur olan M. Fulvius Nobilior tarafından inşa edilmiştir.

-MO.179'da görevi başında olan Nobilior'un yaptırdığı bu Pazar üzerine daha sonra Macellum Magnum inşa edilmiştir.

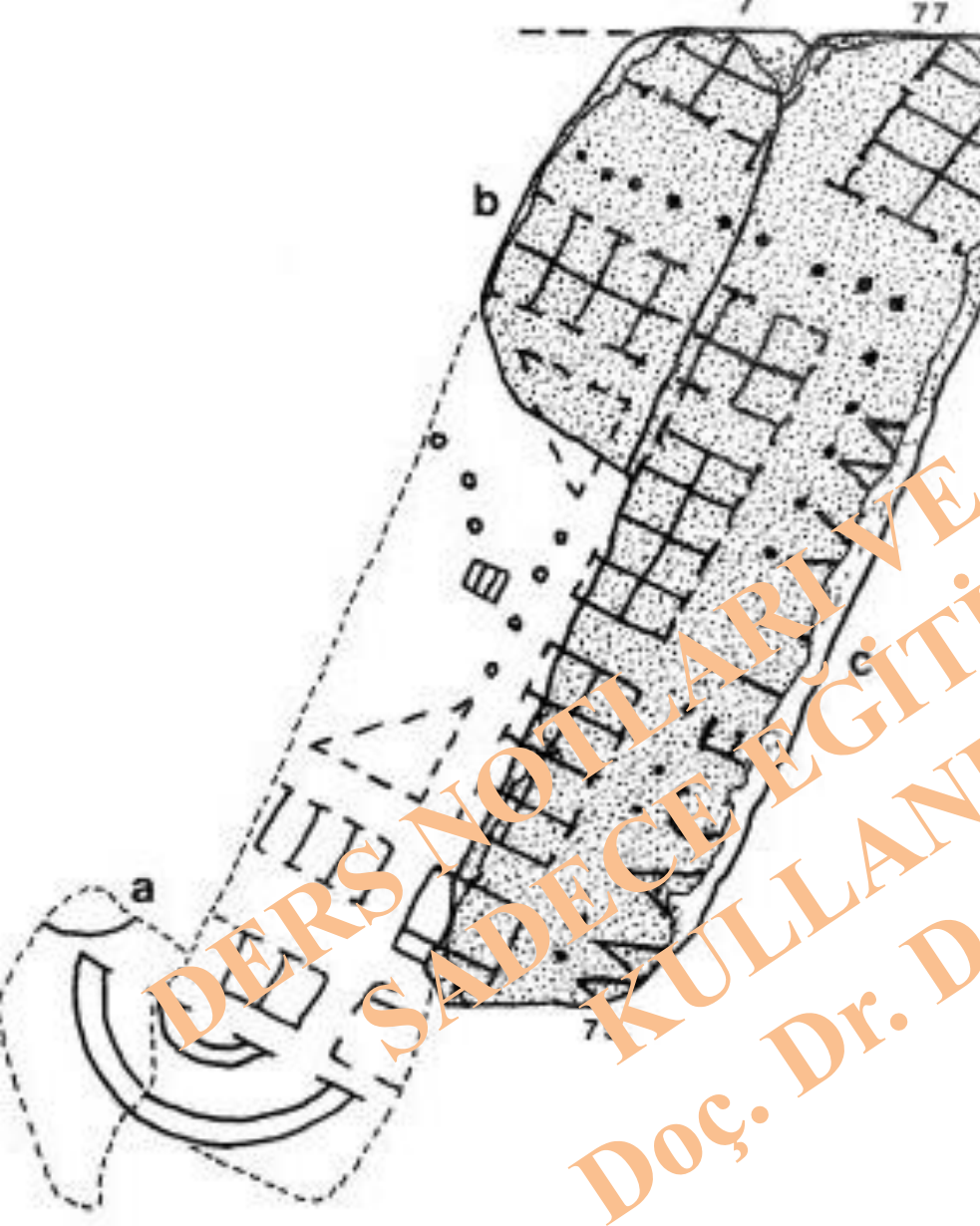
-Bu yerşıda *argentarii* (gümüş işleyici esnaf) de bulunurdu.

*Bu kuruluş Forma Urbis'in bir parçası ve Nero sikkesi üzerinde resmedilmiştir.

Forma Urbis'in bir parçası

Forma Urbis'in bir parçası

Nero sikkesi (54 – 68)
Dupondius, AE 14.64 g.
Nero Macellum'u önden görünüş,
iki katlı sütunlu kanatlar (kolonad)

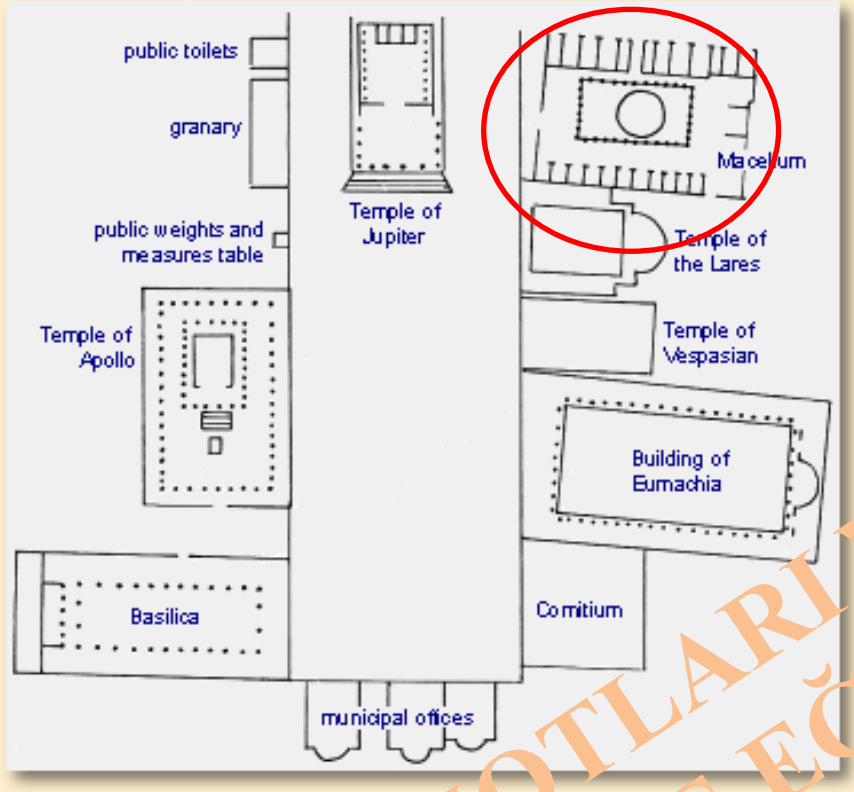

Nero sikkesi (54 – 68)

Dupondius, Æ 14.64 g.

Nero Macellum'u önden görünüş,
iki kılı sütunlu kanatlar (kolonad)

-Pompeii,

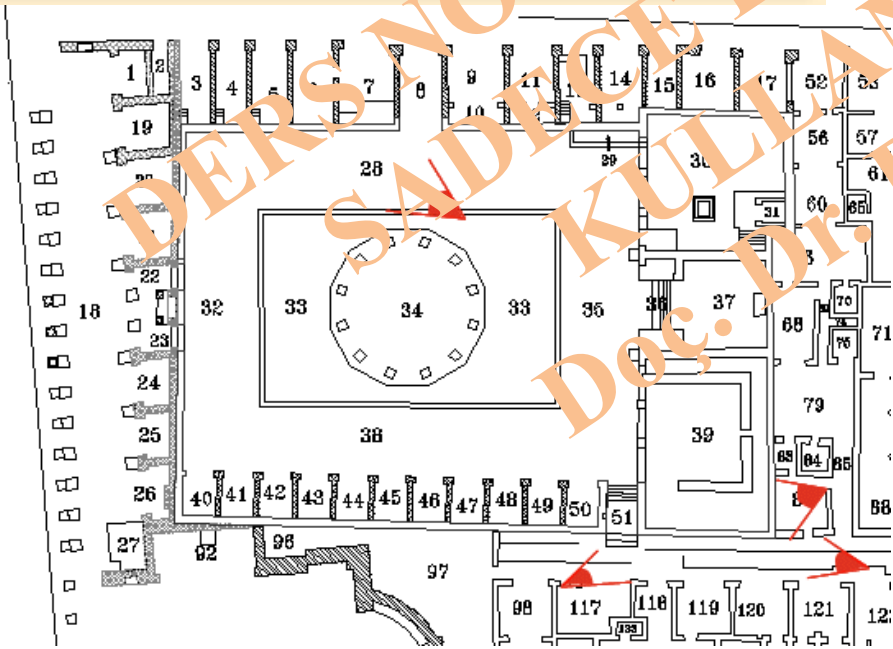
-MÖ.79'da İtalya-Napoli Bölgesi yanardağı Vesuvius (Vezüv) külleri altında kalmıştır.

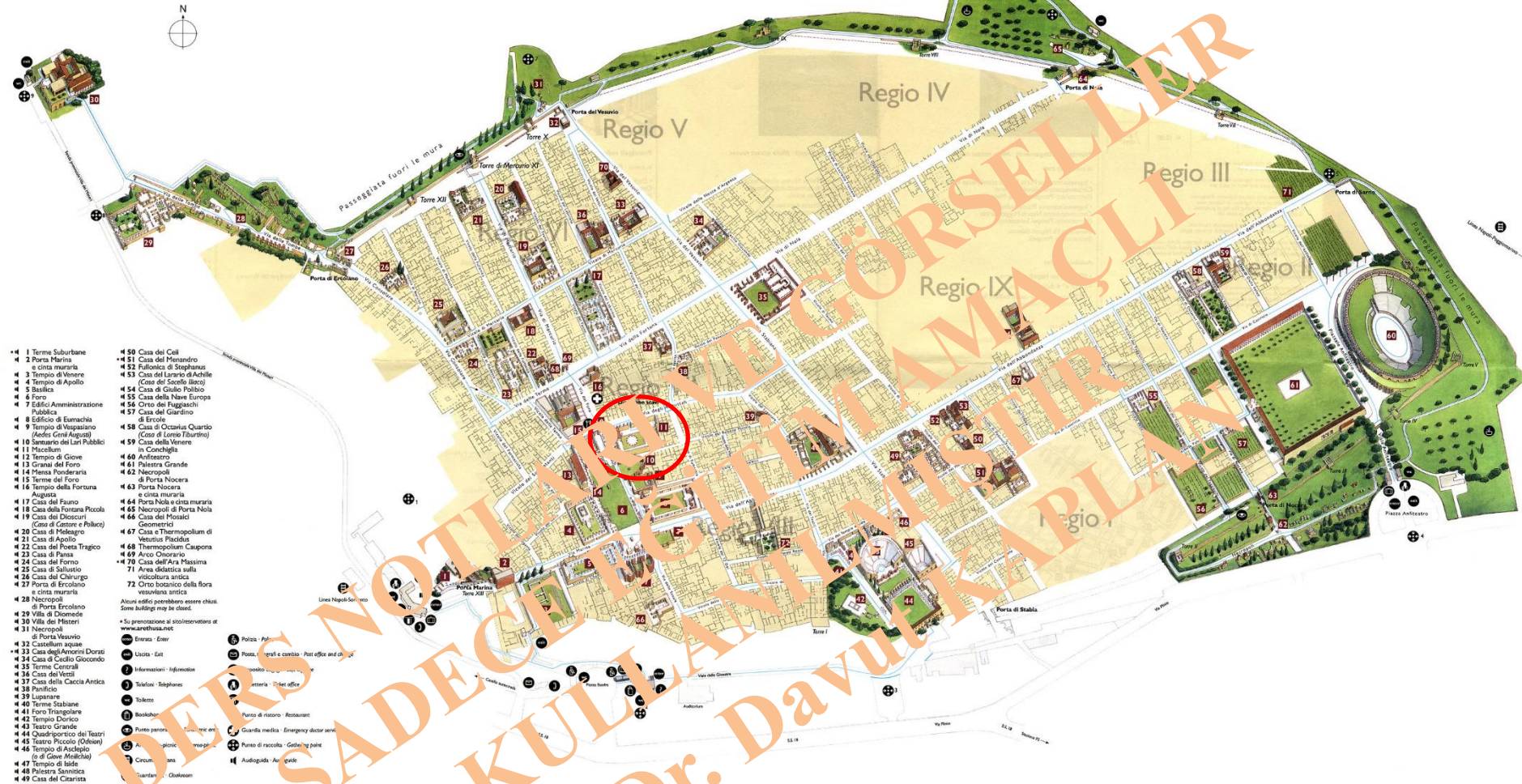
-Macellum ortasında podyum üzerinde yükselen tholos vardır.

-Tholos podyumunda 12 sütundan oluşan birer sütun dizisi (çember gibi) yer alır.

-temiz ve atık su künk parçaları bulunmuştur.

-Augustus (MÖ.27-MS.14) Döneminde inşa edilmiştir.

Temple of Jupiter

Macellum

Sanctuary of the Public Lares

Forum Holitorium

Temple of Apollo

Basilica

Temple of Vespasian

Comitium

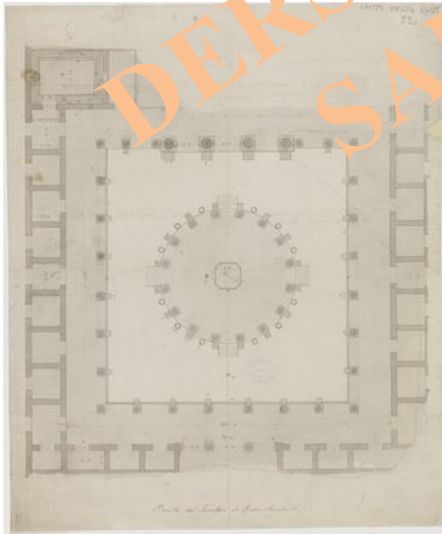
Municipal Buildings

DERS NOTLARI VE GÖRSELLER
SADECE EĞİTİM AMACLI
KULLANILMIŞTIR
Doç. Dr. Davut KAPLAN

-**Puteoli** (Pozzuoli);

-Pompeii ile aynı bölgededir (deniz kıyısında).

-Çöken deniz suyu içinde kalmıştır.

-Temiz ve atık su künk parçaları bulunmuştur.

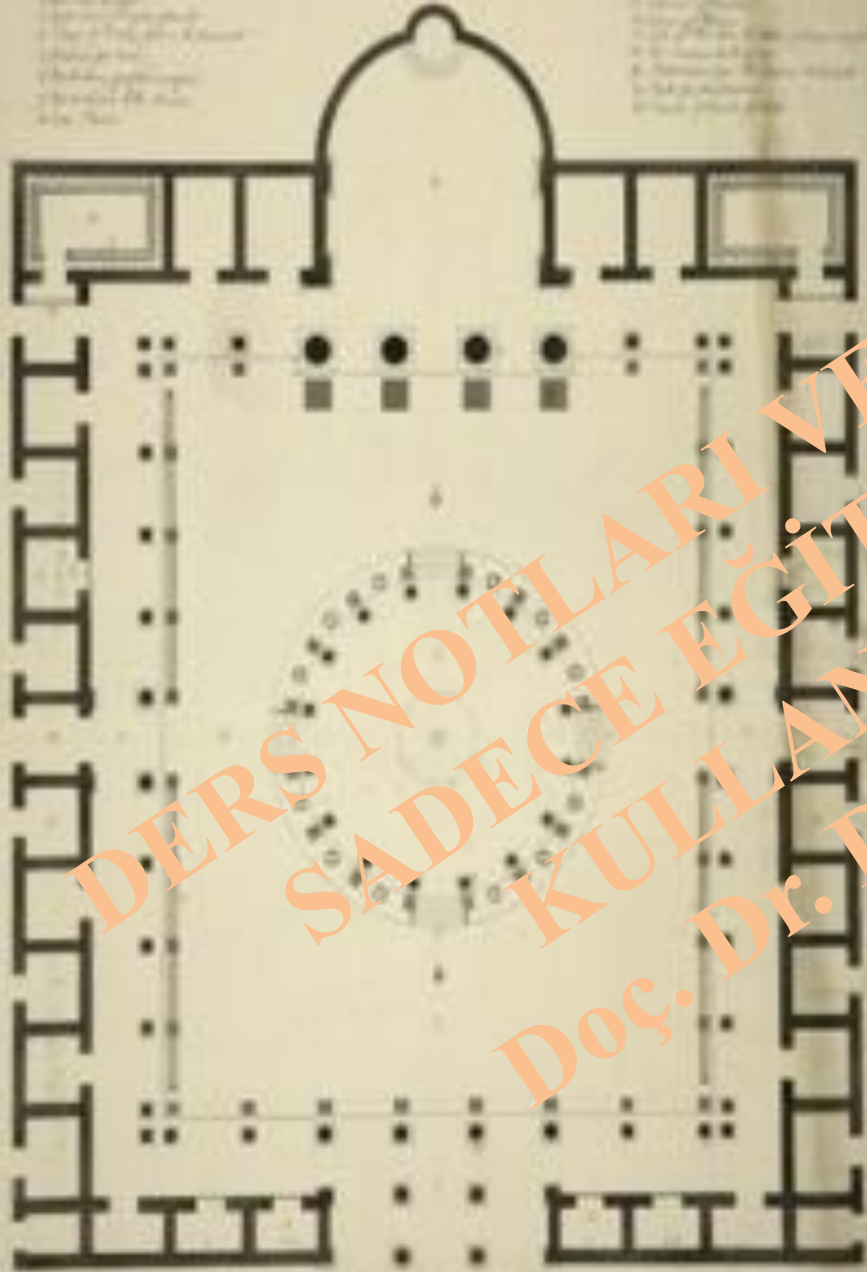
-Macellum ortasında podyum üzerinde yükselen tholos vardı.

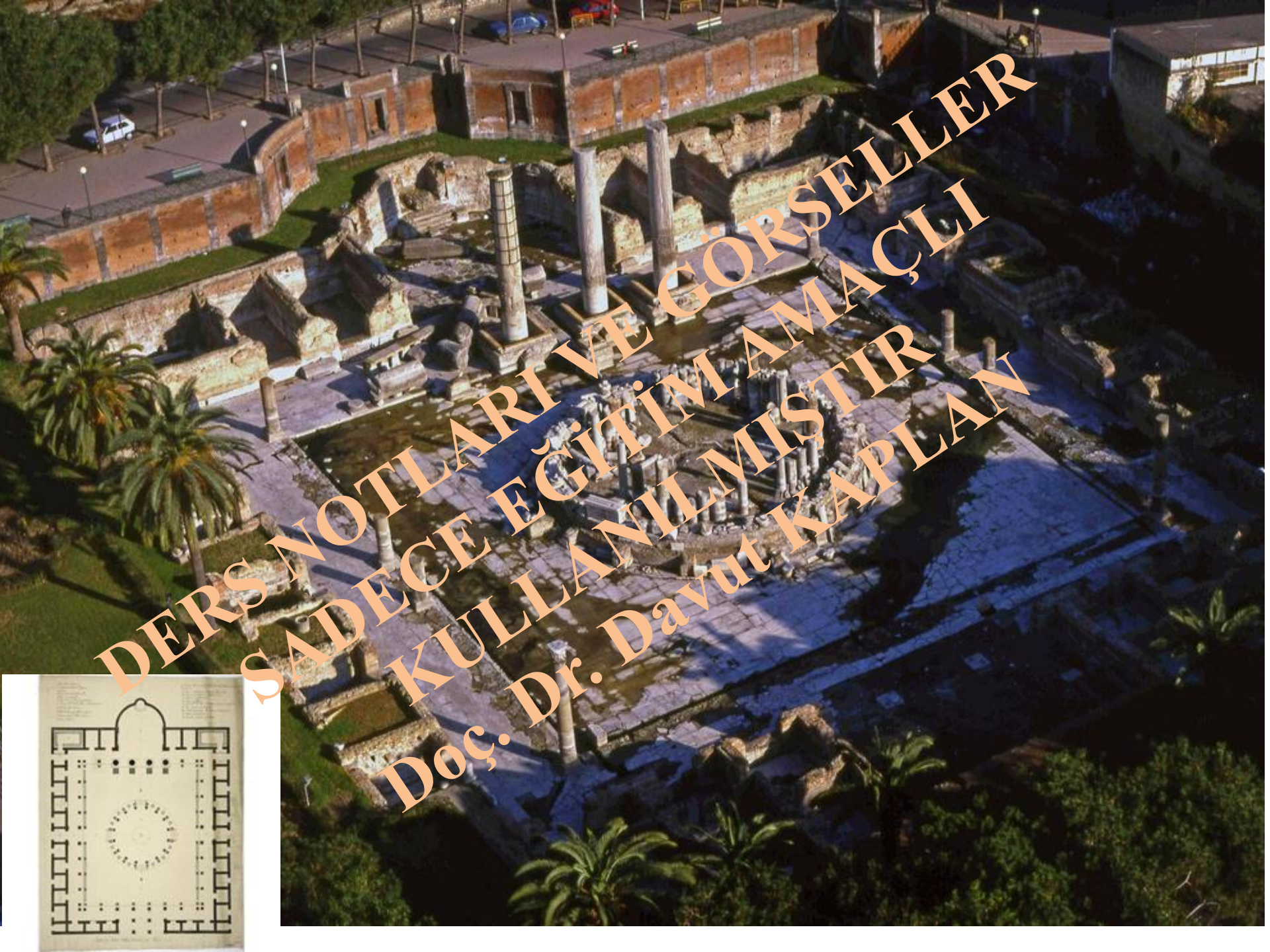
-Tholos podyumun üzerinde 16 sütundan oluşan birer sütun dizisi (çember gibi) yer alır.

-Herkese açık bir tuvaleti de vardır. (Side'deki tiyatro tuvaletine de macellumdan girilir).

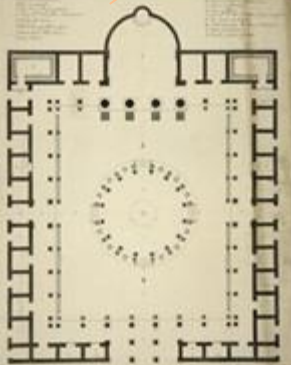
Doç. Dr. Davut KARLAN

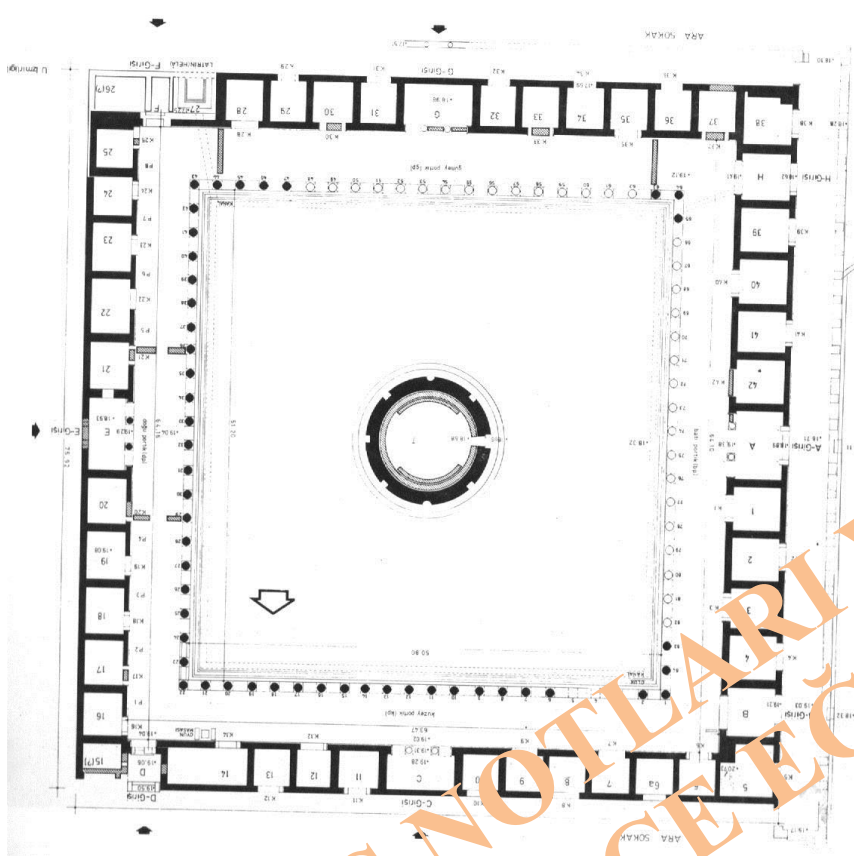

DERŞ NOTLARI VE GÖRSELLER
SADECE EĞİTİM AMAÇLI
KULLANILMIŞTIR
Doç. Dr. Davut KAPLAN

-Perge Macellumu;

-Pazar yerine *cardo* konumundaki sütunlu caddeden girilir.

-MS.2.yy 2.yarisında yapılmıştır.

-51.20x50.18 m.

-dükkan ve portikolar iki kat demeli bir stylobat üzerine oturur. (portikolarda 22 ser sütun yer alır).

-23 dükkan tespit edilmiştir. (dördü batıya, dördü güneye, beşi kuzeye ve onu batıya açılır).

-Dükkan genişlikleri genişlikleri 4-6 m dir.

-Duvarlar *opus quadratum* tekniğindedir.

-Batı portikosu girişindeki iki tonoz kalıntısı iki katlı olduğunu gösterir.

-Kuzeydeki dükkanların bazıları içeri bazısı dışarı açılır (dükkanlardan birinin tabanı mozaik kaplıdır-sonradan şaşırtılarak döndürülmüş olmalı).

-Portikolar, sütun altlıkları, yivsiz granit sütun gövdeleri ve Korinth düzenli başlıkları taşırlar.

-saçakta 3 fascialı arşitrav-rozet ve bitki süslemeli-aslan başlı çörlenler yer alır.

-Ortasında temiz ve atık su künkleri yer alır.

-Puteoli de olduğu gibi herkese açık bir tuvaleti vardır. (tiyatro tuvaletine macellumdan girilir).

-Avlu ortasında 2.49 m yüksekliğindeki podyum üzerinde 13.40 m yüksekliğinde tholos yer alır.

-Podyum duvarları *opus quadratum* tekniğindedir ve üzerinde heykeller için nişlere yer verilmiştir.

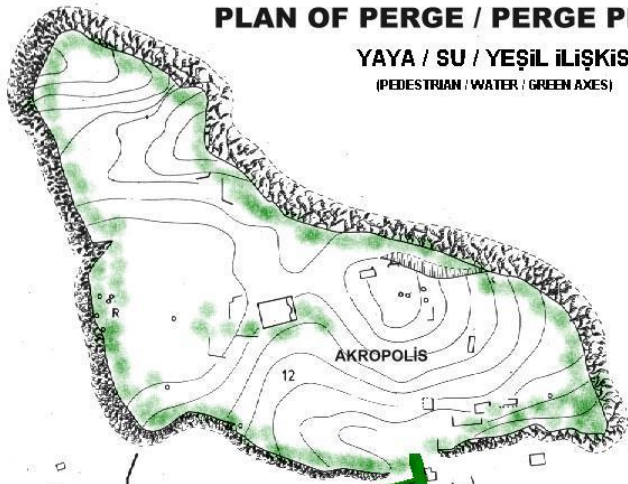
-İmparator kültü rahibine ait heykel ele geçmiştir.

PLAN OF PERGE / PERGE PLANI

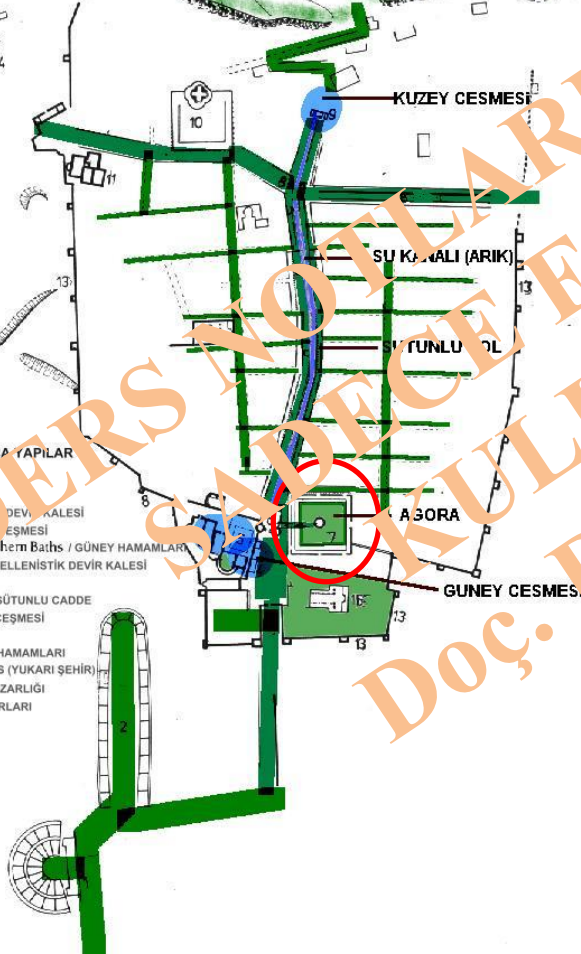
YAYA / SU / YEŞİL İLİŞKİSİ

(PEDESTRIAN / WATER / GREEN AXES)

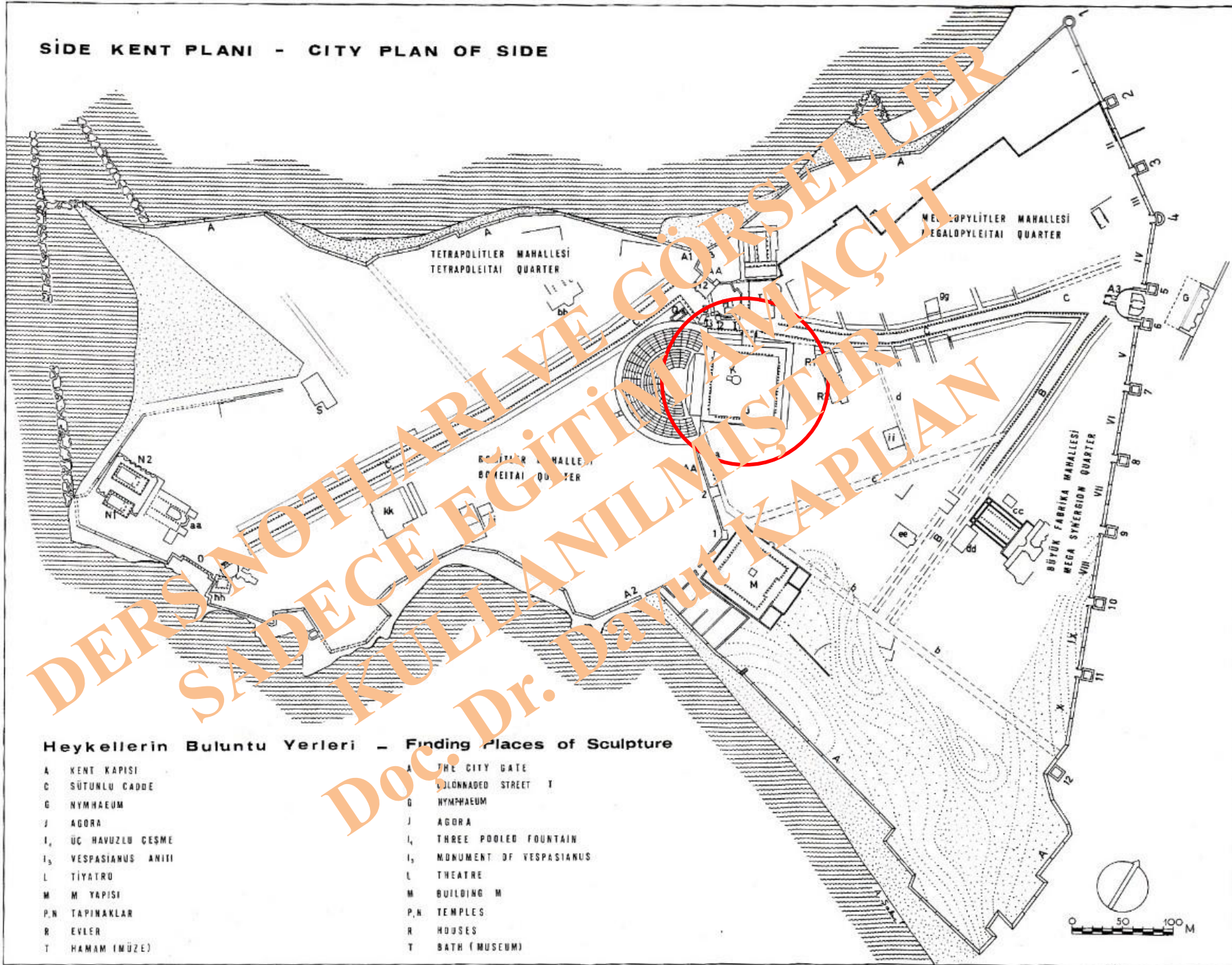
MAIN STRUCTURES / BAŞLICA YAPILAR

- 1 — The Theatre / TIYATRO
- 2 — The Stadium / STADYON
- 3 — The Roman Temple / ROMA DEVRİ KALESİ
- 4 — The Nymphaeum / KENT ÇEŞMESİ
- 5 — The Propylaeum and Southern Baths / GÜNEY HAMAMLARI
- 6 — The Hellenistic Tower / HELLENİSTİK DEVİR KALESİ
- 7 — The Agora / AGORA
- 8 — The Colonnaded Street / SÜTUNLU CADDE
- 9 — The Nymphaeum / KENT ÇEŞMESİ
- 10 — The Palaestra / SARAY
- 11 — The Western Baths / BATI HAMAMLARI
- 12 — The Acropolis / AKROPOLIS (YUKARI ŞEHİR)
- 13 — The Necropolis / ŞEHİR MEZARLIĞI
- 14 — The City Walls / ŞEHİR SURLARI
- 15 — The Church / KİLİSE
- 16 — The Basilica / BAZİLİKA

NOTLARI VE GÖRSELLER
EĞİTİM AMAÇLI
SADECE KULLANILMIŞTIR
Doç. Dr. Davut KAPLAN

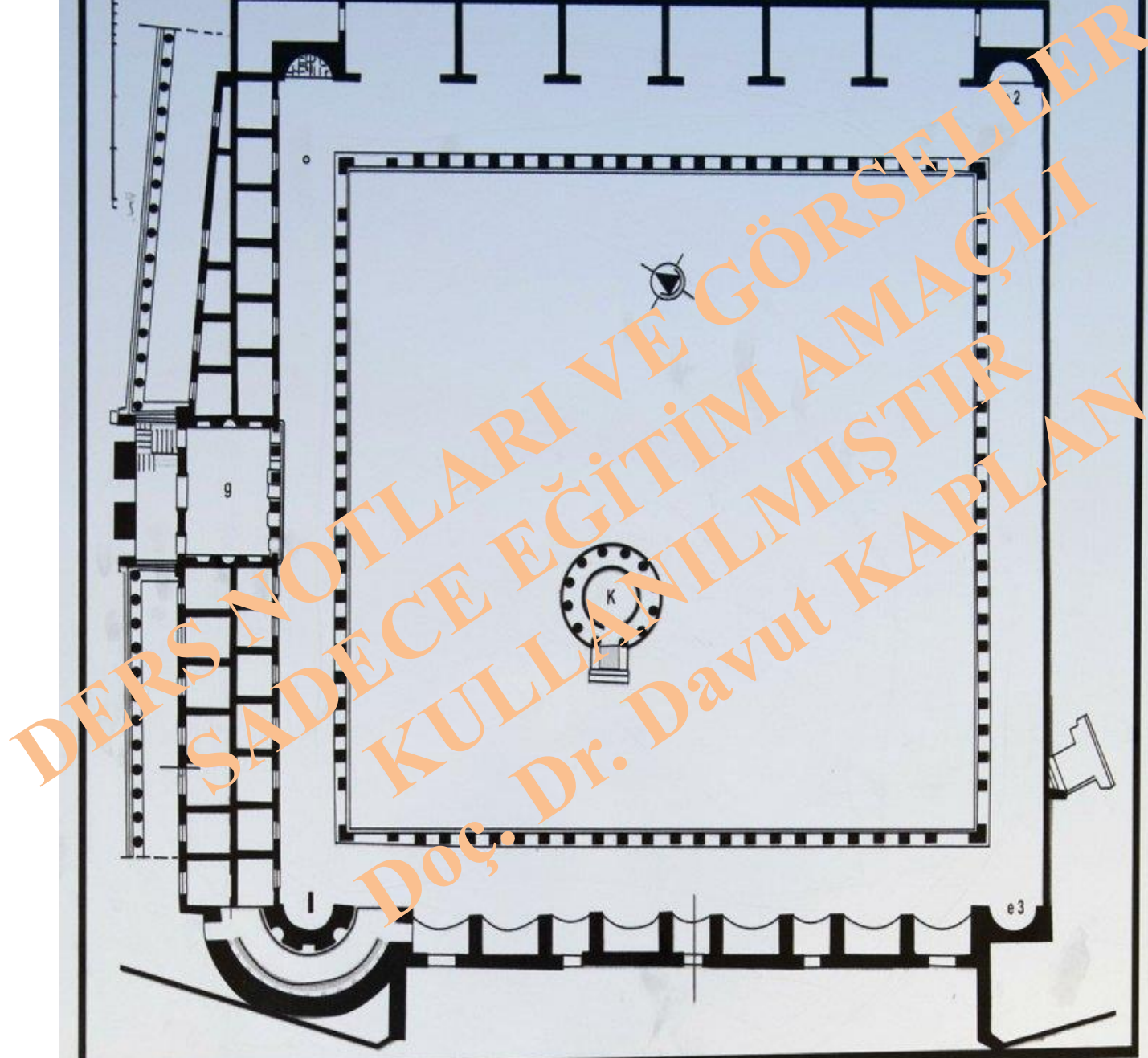
SİDE KENT PLANI - CITY PLAN OF SİDE

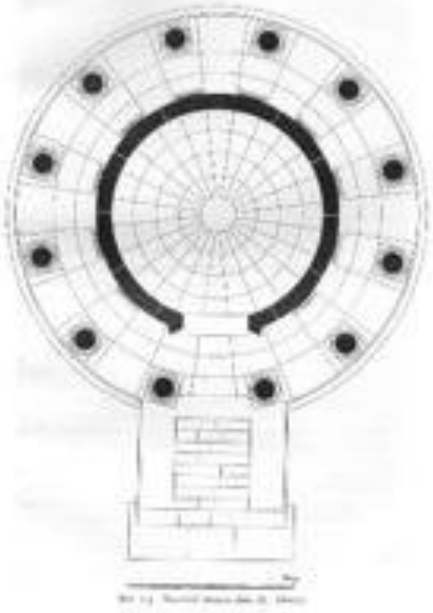
Heykellerin Buluntu Yerleri - Finding Places of Sculpture

A	KENT KAPISI	A	THE CITY GATE
C	SÜTUNLU CADDE	C	COLONNADED STREET
G	NYMNAEUM	G	NYMNAEUM
J	AGORA	J	AGORA
I ₁	ÜÇ HAVUZLU ÇEŞME	I ₁	THREE POOLED FOUNTAIN
I ₂	VESPASIANUS ANITI	I ₂	MONUMENT OF VESPASIANUS
L	TIYATRO	L	THEATRE
M	M YAPISI	M	BUILDING M
P,N	TAPINAKLAR	P,N	TEMPLES
R	EVLER	R	HOUSES
T	HAMAM (MÜZE)	T	BATH (MUSEUM)

DERİS NOTLARINI VE GÖRSELLER
SADECE EĞİTİM AMAÇLI
KULLANILMIŞTIR
Doç. Dr. Davut KAPLAN

-Sagalassos (Ağlasun) Macellumu;

-Ele geçen yazıtlarda yüksek bir memurun adı geçmektedir.

*Bu yazıta göre imparator Commodus'a (180-191) ithaf edilmiştir.

-Tasla kaplı yapının ortasında 7.30 m çapında bir tholos yer alır. (yazıta göre imparator kültü tapınağı olmalı)

-Üç tarafı portiko ve dükkanlarla çevrilidir.

-Güneyde manzaraya (kentin aşağı kısmı ve vadide) açık portiko yer alır.

-Bütün binalar MS.5.yy'da yeniden inşa edilmiştir (depremlerden sonra).

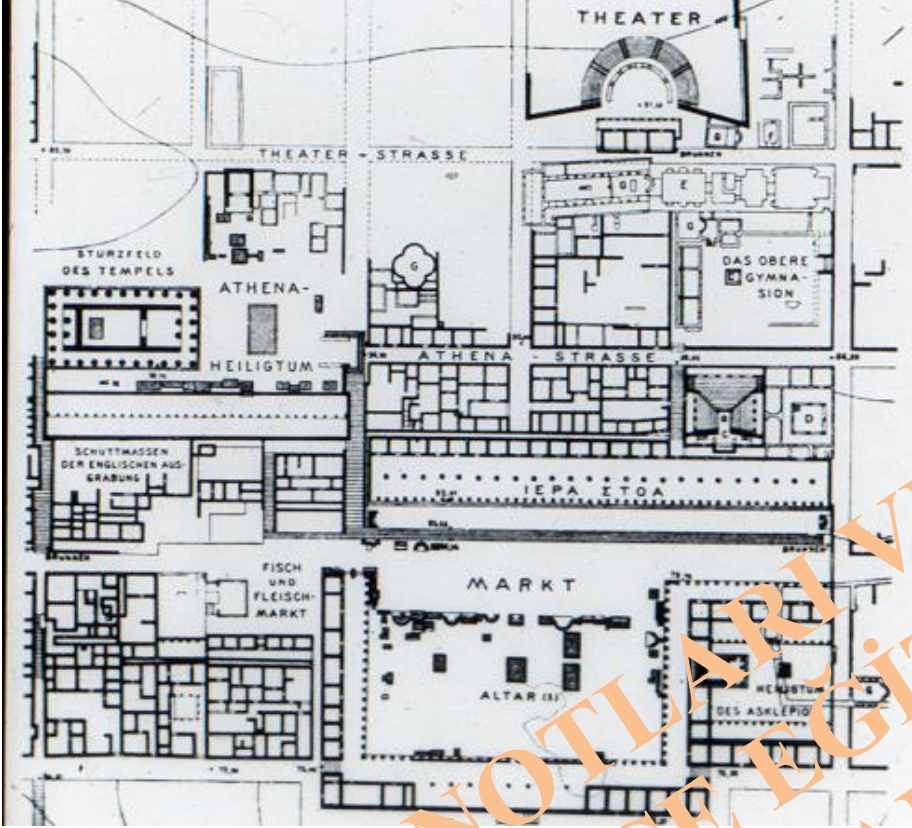
SAGALASSOS

100m

1. Theater
2. Dorische fontein
3. Neon Bibliotheek
4. Bovenste Agora
5. Beneden Agora
6. Dorische tempel
7. Antonijnse fontein op de Bovenste Agora
8. Noordwest Heroon
9. Poort uit de tijd van Tiberius op de Beneden Agora
10. Bouleuterion
11. Vroeg-Byzantijnse basiliek
12. Romeinse baden
13. Odeon
14. Macellum
15. "Domestic Area 1" (woonkwartier)
16. Apollo Klarios Tempel
17. Zuilenstraat
18. Tempel van Antoninus Pius
19. Basiliek E1 in het voormalige stadion

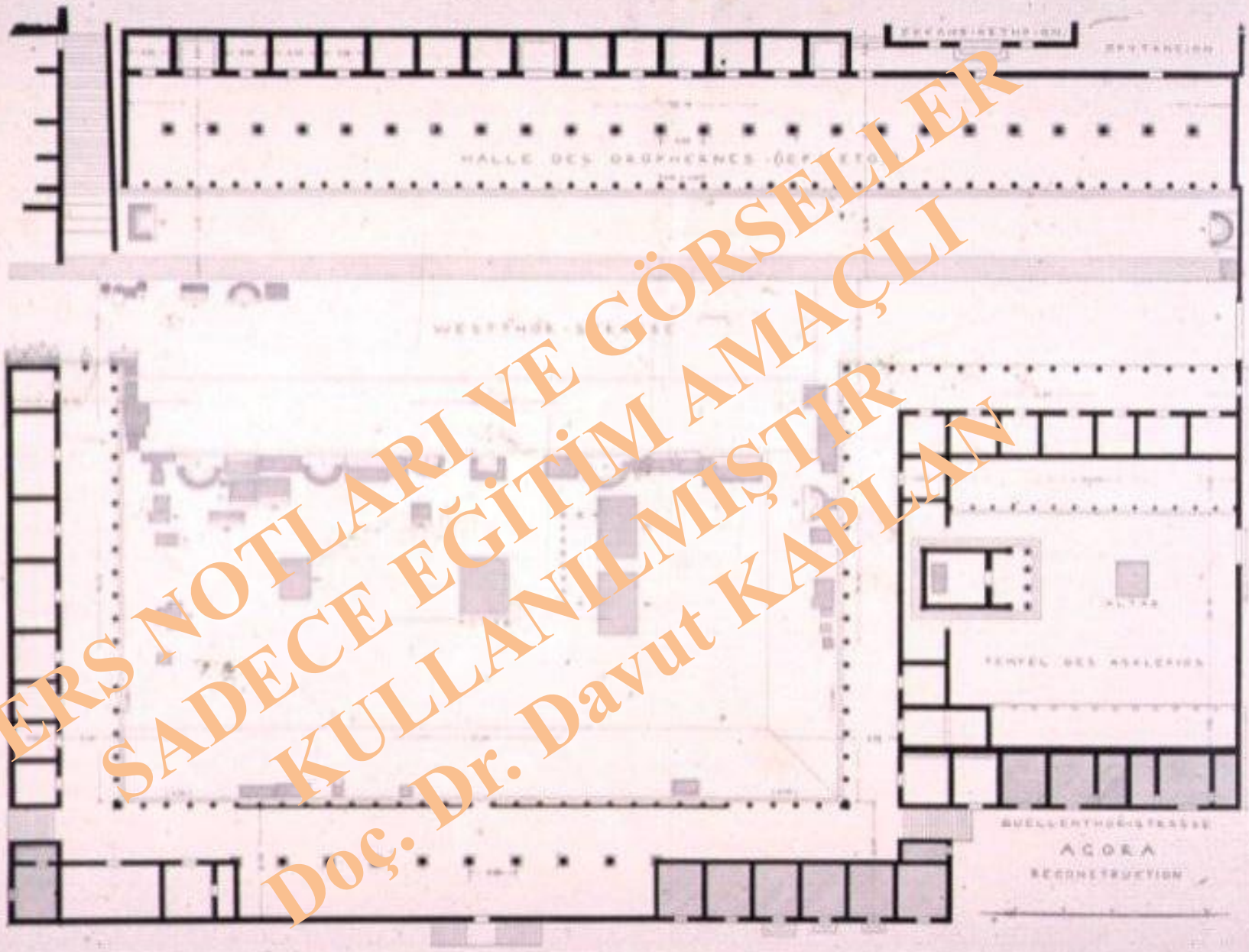
-**Priene** (Güllübahçe) Batı Kapısı caddesi ile Agora batı Galerisi yanında 30x16 m.lik alan et ve balık pazarıdır (Ancak İtalya, Kuzey Afrika ve Pisidia örnekleri gibi büyük değildir)

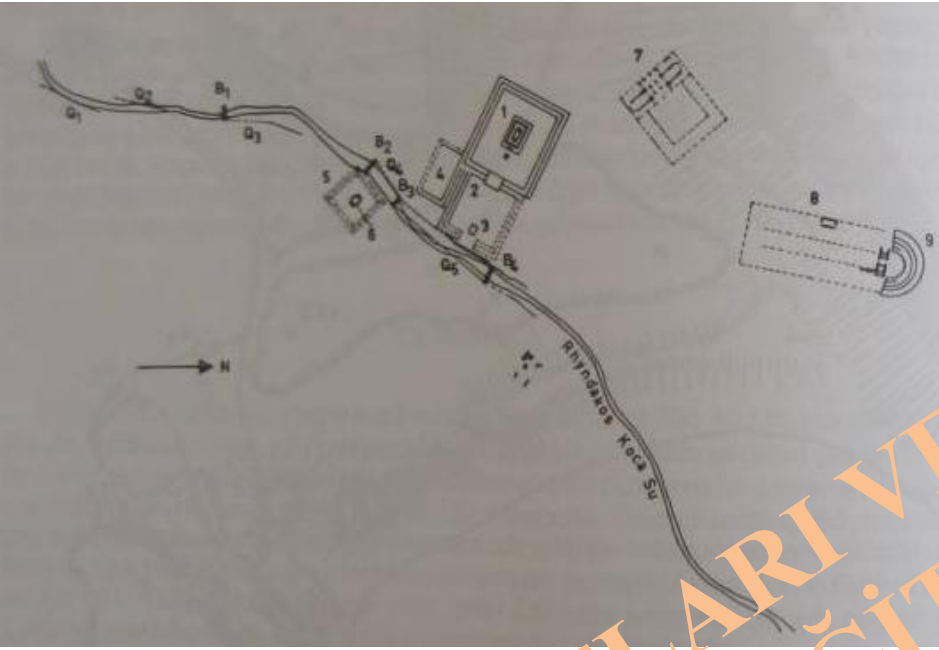
-Burada kısmen doğal kayalık içerisinde balık yıkama havuzu ve podyum şekilli yükselti üzerinde duran yapı vardır (Pazar denetleyicine ait mekan).

Athena Polias Tapınağı terasına çıkan merdivenli sokak ile ilişkilidir.

-Kuzey duvarı yapışık taş masalar nedeniyle et ve balık pazarı olmalıdır. (Benzer şekilde Traheis'teki bir yazıtta et ve balık pazarında kullanılmak üzere sipariş edilmiş taş masalardan söz edilir).

DERS NOTLARI VE GÖRSELLER
SADECE EĞİTİM AMAÇLI
KULLANILMIŞTIR
Doç. Dr. Davut KAPLAN

- 1 Zeus Tapınağı
- 2 Büyük Agora
- 3 Heroon
- 4 Dor düzenli agora
- 5 Macellum
- 6 Yuvarlak yapı
(ticari mekân/borsa binası)
- 7 Gymnasion
- 8 Stidum
- 9 Tiyatro
- B1-4 Roma köprüleri
- Q 1-5 Roma rıhtımı

-**Aizanoi (Çavdarhisar) Macellumu;**

-MS.2.yy'da yapılmıştır.

-Rhyndakos (Kocasu-Çavdarhisar Deresi) ırmağının iki yakasını birbirine bağlayan dört Roma köprüsünden ikisi arasındaki rıhtımın hemen arkasındadır.

-Uzun süre kullanılmıştır.

-Yapının tholosu MS.4.yy'a ait bir yazıta göre tamamlanmıştır. (minare altından çıkması).

-Latince yazıtta imparator Diocletianus'un paranın değer kaybetmesi üzerine pahalılığı önlemek için MS 301'de çıkarttığı 'En Yüksek Fiyat Kararnamesi'nin kopyasıdır. (Aralarında farklara rağmen benzerleri Aphrodisias ve Stratonikeia'da var ve bu yazıtlarla karşılaştırılarak eksik yerler okunmuştur).

-**Aizanoi (Çavdarhisar) Macellumu** ‘En Yüksek Fiyat Kararnamesi’:

-Listede 100’e yakın mal cinsi vardır.

-En yüksek fiyat listesini içerir.

-Bir kısmı işçi ücretleri ile ilişkilidir.

-Yiyecek maddesi olarak sadece incir yer alır.

-Sanalet için ‘Sparta Derisi’ değimi geçer.

-Yazı malzemesi, kadın ve süs eşyası, ambalaj sandığı, mobilya ve çeşitli aletler yer alır.

*Örneğin 1x1 ayak ölçüsündeki bir sepet için konulmuş en az 75 denarius’tur. Daha pahalısına satılamaz.

*En ucuz tahta yatak 50,

*ceviz ağacından yatak 500,

*şimşir ağacından işlemeli yatak 600 denarius’tan fazla olamaz.

*23 yapraktan az olmamak şartıyla iyi bir kodeks 50 denarius.

*Kadın şimşir tıraşı 14 denarius.

*4 adet kemik fibula 14 denarius.

*kaplumbağa kabuğundan fibula 4 denarius.

*Genç ve sağlıklı köle 30.000 denarius.

-Diğer Macellumlar (Anadolu):

*Byzantion (Constantinopolis),

*Apollonia (Apolonia-Mysia): Macellum girişine ait bir Yunanca yazıttan *gymnasion* olarak C. Saufeius Nacer adı geçer.

*Magnesia (Kemer)

*Seleucia (Zerk-Psidia),

*Korakesion (Alanya-Kilikya),

*Antokhia (Antakya-Hatay): Geç Antik Dönem yazarı Malalas 'Chronographia' adlı eserinde Antiocheia forumunda Ares Tapınağı üzerine inşa edilmiş Macellum'dan söz eder (imparator Hadrianus Döneminde yani MS.117-138'de yapılmış olabilir).

****Ephesos**'tan bir yazıtta macellumdan söz edilir.

****Leptis Magna** (Libya) birden fazla *macellum* vardır.

-Diğer Macellumlar (Anadon):

*Macellum tasvirli çok sayıda sikke vardır.

*Bazı sikkeler üzerinde imparator tarafından düzenlenen *lectisnterium*lar yer alır.

*lectisnterium davetli tanrı veya tanrıçanın tapınağı önünde latince 'Lectus' (Y.kline) denen masa üzerine hazırlanmış zengin şölen sofrasıdır.

-Şölene katılanlar beraberlerinde şarap gibi en değerli yiyecek ve içecekleri getirir ve *lectisnterium*'a katılırlar.

Aslında bu şölen tanrı ve tanrıçanın hoşnut olmasından çok propaganda amacı taşır.

Bu törenlerin Maximinus (235-238), Gordianus (238) ve Philippus (244-249) döneminde düzenlendiği anlaşılmaktadır.

*Bu törenler her türlü ürünün bolca yer aldığı *macellumlarda* yapılmış olmalı.

-**Thmugadi** (Timgad-Cezayir) et ve balık pazarı (macellum).

-Roma imparatorluu dönemine aittir.

-Günay batı kısmında iki *in situ* dükkan masası görülmektedir.

-Orta kısmında yan yana iki tholos vardır (genelde macellumlarda bir tane olur).

DERS NOTLARI VE GÖRŞELLER
SADECE EĞİTİM AMAÇLARI
KULLANILMIŞTIR
Doç. Dr. Davut KAPLAN